



LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,
faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Adresatams pagal sąrašą

2020-

Nr. (10.3-23E)3-

**SUSITIKIMO DĖL VANDENILIO TECHNOLOGIJŲ PLĖTROS GALIMYBIŲ
LIETUVOJE ATMINTINĖ**

2020 m. spalio 26 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau — Energetikos ministerijos) iniciatyva įvyko antrasis susitikimas vandenilio technologijų plėtros galimybių Lietuvoje tema. Susitikimo metu didžiausias dėmesys skirtas pasiūlymų dėl tolimesnio bendradarbiavimo formatų Lietuvoje ir ES lygiu aptarimui. Siunčiame Jums šio susitikimo atmintinę (toliau — atmintinė).

Atsižvelgiant į atmintinėje išdėstytą informaciją, prašome Jūsų pritarti Nacionalinės vandenilio bendradarbiavimo platformos įkūrimui, pasirašant susitarimą. Taip pat prašome iki 2020 m. lapkričio 9 d. el. paštu zilvinas.danys@enmin.lt informuoti, ar planuotumėte prisijungi kaip susitarimą pasirašanti šalis.

PRIDEDAMA. Diskusijos vandenilio technologijų plėtros galimybių Lietuvoje tema atmintinė, 3 lapai.

Viceministrė

Lina Sabaitienė

Ieva Visockienė, tel. (8 5) 203 4677 (papild. 6), ieva.visockiene@enmin.lt
Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos

2020 m. d. rašto Nr.
gavėjų sąrašas

1. „Achema“ AB,
2. „Amber Grid“ AB,
3. „Contrarian Ventures“ UAB,
4. „EPSO-G“ UAB,
5. „Ignitis grupė“, AB,
6. „Klaipėdos nafta“ AB,
7. „Litgrid“ AB,
8. „ORLEN Lietuva“ AB,
9. „SG dujos“ AB,
10. Alternatyviųjų degalų ir infrastruktūros asociacija,
11. Lietuvos darbdavių konfederacija,
12. Lietuvos energetikos agentūra,
13. Lietuvos energetikos institutas,
14. Lietuvos keleivių vežimo asociacija,
15. Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „LINAVA“
16. Lietuvos pramonininkų konfederacija,
17. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija,
18. Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija,
19. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija,
20. Lietuvos SGD klasteris,
21. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba,
22. Vandenilio Energetikos Asociacija.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos inicijuota diskusija vandenilio technologijų
plėtros galimybių Lietuvoje tema

II susitikimas

ATMINTINĖ

2020 m. spalio 26 d.

2020 m. spalio 26 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau — Energetikos ministerijos) iniciatyva įvyko antrasis susitikimas vandenilio technologijų vystymo potencialo Lietuvoje tema. Susitikimo metu didžiausias dėmesys skirtas pasiūlymų dėl tolimesnio bendradarbiavimo formato Lietuvoje ir ES lygiu aptarimui. Nuotoliniu būdu klausimus aptarė Energetikos ministerijos ir kitų valstybės institucijų, valstybės valdomų įmonių, pramonės, mokslinių tyrimų institutų ir asociacijų atstovai.

Lietuvos Respublikos energetikos atašė pavaduotoja Sandra Vainutė pristatė Europos Sąjungos (toliau — ES) lygiu vykstantį bendradarbiavimą vandenilio technologijų klausimu. Artimiausiu metu planuojamos diskusijos dėl 2020 m. spalio 19 d. ES Tarybai pirmininkaujančios Vokietijos išplatinto ES Tarybos išvadų dėl vandenilio rinkos ES sukūrimo projekto. Poziciją dėl šio dokumento ES šalys narės yra prašomos pateikti žodžiu spalio 27 d. ES Tarybos neformalios Energetikos darbo grupės metu, o komentarų raštu bus laukiama iki spalio 30 d.

Pirminiame dokumento tekste akcentuojamas poreikis intensyvinti veiksmus, numatytus ES vandenilio strategijoje, skatinama kuo greičiau pašalinti egzistuojančias kliūtis susikurti vandenilio rinkai. Dokumente akcentuojamas poreikis vandenilio perdavimui išnaudoti esamą ES dujų infrastruktūrą, sukurti nuoseklų reguliavimą, paskatinsiantį spartų rinkos vystymąsi. Taip pat akcentuojama „žaliojo“ vandenilio gamyba iš jūrinio vėjo, tiesioginis panaudojimas tokiuose sektoriuose kaip transportas ir pramonė. Buvo pastebėta, kad Lietuva savo pozicijoje galėtų akcentuoti mėlynojo vandenilio (pagaminto iš gamtinių dujų su CO₂ sugavimo funkcija) svarbą pareinamuoju laikotarpiu, kuomet dideli atsinaujinančio vandenilio resursai nėra prieinami, o jo kaina nekonkurencinga.

Taip pat buvo paminėta, kad neseniai buvo išplatintas svarbus dokumentas — Europos Komisijos (toliau — EK) 2021 darbo programa, kurioje daug dėmesio vandenilio klausimams — kitų metų paskutiniajame ketvirtyje numatoma dujų sektoriaus reglamentavimo peržiūra. Pagrindė šiame procese bus siekiama: reglamentuoti vandenilio rūšių apibrėžimus, sukurti vandenilio sertifikavimo sistemą, skatinti egzistuojančios dujų infrastruktūros panaudojimą vandeniliui. Pastebėta, kad EK kol kas nenumato dujų kokybės reglamentavimo peržiūros, kas ateityje bus aktualu, siekiant įmaišyti biogujas, įskaitant vandenilį, į gamtinių dujų sistemą ir plėtoti vandenilio prekybos santykius.

AB „Amber Grid“ atstovas Vytautas Ruolia informavo, kad įmonės atstovai susipažino su ES Tarybos išvadų dėl vandenilio rinkos ES sukūrimo projektu ir mano, kad tai puikiai parengtas dokumentas.

AB „Klaipėdos nafta“ atstovė Jurgita Šilinskaitė-Vensloviėnė pritarė anksčiau išsakytai idėjai, kad Lietuva formuodama savo poziciją turėtų atkreipti dėmesį į „mėlynąjį“ vandenilį ir jo svarbą bei potencialą pereinamuoju laikotarpiu.

Energetikos viceministrė Lina Sabaitienė pristatė Energetikos ministerijos pasiūlymą dėl tolimesnio bendradarbiavimo formato — susitarimo dėl Nacionalinės vandenilio bendradarbiavimo platformos įkūrimo koncepciją. Tokio susitarimo tikslas — burti

bendruomenę, kuri nagrinėtų vandenilio panaudojimo temas skirtinguose sektoriuose, keistųsi informacija, rengtų gaires; tokio susitarimo pasirašymas taip pat padėtų skleisti žinią tiek apie vandenilio technologijų potencialą Lietuvoje, tiek pritraukti naujų narių, kurie būtų suinteresuoti prisidėti prie šio bendradarbiavimo formato. Tokio susitarimo kontekste būtų svarbu įvardinti konkrečius tolimesnius žingsnius ir bendradarbiavimo tikslą – reikalingos analizės/studijos atlikimą, gairių ar nacionalinės strategijos parengimą. Energetikos ministerija būtų šio bendradarbiavimo formato koordinatorius, pirmasis kontaktas pririnkus informacijos.

Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidentas Danas Arlauskas padėkojo už iniciatyvą ir kvietimą prisijungti. Vandenilio technologijų tema galėtų būti įdomi daugeliui Lietuvos įmonių. Vertinant būsimą bendradarbiavimo formatą buvo išreikštas lūkestis, kad platforma būtų lanksti ir atvira visiems norintiems prisijungti nariams, bet kuriame etape.

Išmaniosios energetikos rizikos kapitalo fondo Contrarian Ventures atstovas Rokas Pečiulaitis atkreipė dėmesį, kad vertinant trumpojo laikotarpio perspektyvoje Lietuvoje daugiausiai potencialo vandenilio technologijos turi pramonės sektoriuje. Didžiosios pramonės įmonės suvartoja didelius vandenilio kiekius, būtent jų veikloje būtų galima galvoti apie pilotinius projektus. Labai svarbu, kad didžiosios Lietuvos pramonės įmonės (AB „Akmenės cementas“, AB „Lifosa“, AB „Orlen Lietuva“, AB „Achema“ ir kitos) būtų įtrauktos į šį bendradarbiavimo formatą.

Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos atstovas Tomas Garuolis pastebėjo, kad vandenilio panaudojimas sunkiajame transporte gali būti aktualus jau dabar – tą demonstruoja Šveicarijos pavyzdys, kur naudojami vandeniliu varomi sunkvežimiai. Taip pat buvo pastebėta, kad svarbu tinkamai išnaudoti ES teikiamas vandenilio projektų finansavimo galimybes. Pavyzdžiui, kuo įtraukiant pasiūlymus dėl naujų projektų į ES Atkūrimo ir atsparumo fondo (RRF) sąrašą. Dėl šios priežasties būtina skubinti naujų priemonių, susijusių su vandenilio technologijų panaudojimu Lietuvoje, kūrimo procesus.

AB „Amber Grid“ atstovas Vytautas Ruolia atkreipė dėmesį į Lietuvos vandenilio energetikos asociaciją, kuri turėtų vienyti verslo ir mokslo atstovus, tam, kad ji su valstybės institucijomis kalbėtų „vienu balsu“. Nacionalinės vandenilio bendradarbiavimo platformos įkūrimas būtų tikslingas. Šiuo metu ES lygiu atsiveria didžiulės galimybės projektų, tiek susijusių su vandenilio technologijomis, tiek su žaliųjų technologijų plėtra plačiaja prasme, finansavimui. Vandenilio klausimas dar niekada nebuvo tapęs tokia stipria pasauline tendencija. Dėl šių priežasčių būtent šiuo metu bendradarbiavimas yra kaip niekad svarbus. Galėtų vykti tiek bendri klausimo aptarimai, tiek darbas tematinėse grupėse.

AB „Klaipėdos nafta“ atstovė Jurgita Šilinskaitė-Vensloviene akcentavo, kad kalbant apie būsimą bendradarbiavimo formatą būtina užtikrinti, kad nauji nariai galėtų įsilieti bet kuriame etape, prisijungimas neturėtų būti per daug formalizuotas. Taip pat buvo pristatyta geroji praktika bendradarbiaujant suskystintų gamtinių dujų (toliau — SGD) platformoje. Susitikimai vyksta kartą per mėnesį ir yra puiki galimybė apsikeisti aktualia informacija, visiems išlikti bendrame žinių lauke. Tokių pasidalinimų pagrindu vėliau vykdomi atskiri dalyvių projektai.

UAB „SG Dujos“ atstovas Saulius Bilys pažymėjo, kad vandenilio tema kaip niekad aktuali ir ateityje jos reikšmė, tikėtina, tik augs. Tam kad neatsiliktume nuo pasaulinių tendencijų yra reikalingas didelis tempas kuriant reguliacinę bazę. Svarbu pažymėti, kad „žaliasis“ vandenilis gaminamas iš perteklinės energijos, kuriai kitu atveju nebūtų sudaromos racionalios sąlygos sukaupti ir transportuoti. Turėtume stengtis kuo greičiau įgyventi komercinius projektus. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuva netrukus turės bendrą dujų jungtį su Lenkija (2021 m. pabaigoje pradėsiantis veikti GIPL dujotiekis), būtina bendradarbiauti su kaimynine šalimi standartizacijos klausimais.

Alternatyviųjų degalų ir infrastruktūros asociacijos ADIA atstovas Vidas Korsakas pastebėjo, kad Lietuvos transporto sektoriuje jau sunaudojama 50 000 kubinių metrų vandenilio. Šalyje yra įdomių susijusių technologijų. Pabrėžta keitimosi informacija svarba.

Lietuvos pramoninkų konfederacijos (LPK) atstovė Raminta Radavičienė informavo, kad LPK atstovauja ne tik įmonės, bet ir skirtingus sektorius. Visos didžiosios anksčiau dalyvių įvardintos Lietuvos pramonės įmonės yra LPK narės. Kalbant apie bendradarbiavimo formatą svarbu yra greitis. Platforma turėtų būti atvira, o darbas turėtų vykti tematinėse grupėse. Reikėtų burti ekspertų komandas.

Lietuvos Respublikos energetikos atašė pavaduotoja Sandra Vainutė atkreipė dėmesį, kad reikėtų nuspręsti dėl bendradarbiavimo rezultato – vandenilio strategijos ar gairių parengimo. Taip pat labai svarbu, jog peržiūrint nacionalinį reguliavimą, būtų identifikuojami klausimai, dėl kurių 2021 m. galima būtų derėtis atitinkamuose ES lygmens procesuose.

Energetikos ministerijos Klimato kaitos valdymo grupės atstovas Aurimas Salapėta pasidalino informacija apie Lietuvos Respublikos atsinaujinančių degalų įstatymą (toliau — ADĮ). Transporto sektoriaus pagrindinis teršėjas yra mineralinės kilmės naftos degalai. ADĮ įpareigoja dalį jų keisti atsinaujinančiais energijos ištekliais (toliau — AEI). Dalyvauti šiame procese gali ne tik skystųjų degalų ir biodegalų gamintojai, tačiau ir neįpareigoti subjektai tiekiantys degalus iš AEI gaudami atitinkamą kilmės sertifikatą, kurį vėliau gali parduoti skystųjų degalų tiekėjams. Kadangi šiuo metu AEI dalis transporto sektoriaus galutiniame energijos suvartojime sudaro 4 proc., galimybės įvairių degalų iš AEI plėtrai yra labai didelės.

Energetikos ministerijos Inovacijų ir tarptautiškumo skatinimo grupės vadovas Žilvinas Danys informavo apie planuojamą atlikti studiją dėl ateities energetikos technologijų nustatymo ir esamo potencialo stiprinimo. Ši priemonė, kaip ir bendradarbiavimo formato vandenilio klausimams aptarti sukūrimas, yra numatyta 2020 m. rugsėjo 10 d. Energetikos ministro įsakymu patvirtintame Lietuvos energetikos srities inovacijų ekosistemos sustiprinimo plane. Taip pat buvo pastebėta, kad šiuo metu įgyvendinamas vandenilio projektas taip pat turės įtakos ir teisėkūrai – bandymo pagrindu bus teikiami siūlymai teisinei bazei tobulinti.

Energetikos viceministrė Lina Sabaitienė padėkojo dalyviams už pasisakymus. Apibendrinusi pasiūlymus pastebėdama, kad bendradarbiavimo vandenilio klausimu Lietuvoje formatas turėtų būti atviras ir lankstus. Nepaisant to, susitarimo pasirašymas vis vien būtų tikslingas, kadangi būtų svarbus tiek dėl konkrečių tikslų įvardijimo, tiek dėl komunikacijos ir naujų narių pritraukimo. Diskusijos dėl teisinės bazės turėtų būti tęsiamos – tik analizuodami poreikį galime pereiti prie sprendimų. Suprantama, kad vandenilio klausimas yra naujovė, kuriai reikia valstybės paramos: paklausos formavimo ir finansinių priemonių. Kitas svarbus klausimas, kuris turėtų toliau būti plėtojamas – esamos dujų infrastruktūros panaudojimas šalyje. Artimiausiu metu dalyviams bus pasiūlyta pasirašyti susitarimą dėl Nacionalinės vandenilio bendradarbiavimo platformos įkūrimo.

Parengė:

Ieva Visockienė, Energetikos ministerijos Inovacijų ir tarptautiškumo skatinimo grupės patarėja

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Gedimino pr. 38, LT-01104, Vilnius, LT-01104 Vilnius, Lietuva (2020-11-04 12:03:40)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	SUSITIKIMO DĖL VANDENILIO TECHNOLOGIJŲ PLĖTROS GALIMYBIŲ LIETUVOJE ATMINTINĖ
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-11-04 Nr. 3-1782
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Lina Sabaitienė, Viceministras
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-11-04 11:42:13 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-11-04 11:42:16 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-A,Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM,2.5.4.97=#1609313838373738333135,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2018-02-06 11:00:05–2021-02-05 11:00:05
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Greta Lukoševičiūtė, Vyriausioji specialistė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-11-04 11:54:47 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-C
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-11-04 11:54:49 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-B,Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM,2.5.4.97=#1609313838373738333135,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-09-30 12:18:10–2022-09-29 12:18:10
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.5.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2020-11-04 12:03:40)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2020-11-04 12:03:40 atspausdino Greta Lukoševičiūtė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-